

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Romana Horáčka, Ph.D. a soudců Mgr. Lucie Vobrové a JUDr. Radky Zahradníkové, Ph.D., v právní věci

žalobce: [osobní údaje žalobce]
bytem [adresa]
Spolková republika Německo
zastoupený JUDr. [jméno] [příjmení], Ph.D.
sídlem Opletalova 1015/55, 110 00 Praha 1

proti

žalovaným: 1) BIO ILLUSION s.r.o., IČO 62908049
sídlem Jabloňová 2929/30, 106 00 Praha 10
zastoupený Mgr. [jméno] [příjmení], advokátem
sídlem Voršilská 130/10, 110 00 Praha 1
2) BONTONFILM a.s., IČO 26737493
sídlem Na Poříčí 1047/26, 110 00 Praha 1

o ochranu autorského práva, o návrhu na vydání předběžného opatření, k odvolání žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 4. 2023, č. j. 12 C 7/2023-66,

takto:

Usnesení soudu prvního stupně se ve výrocích I. a II. potvrzuje.

Odůvodnění:

1. V záhlaví uvedeném usnesením soud prvního stupně zamítl návrh na nařízení předběžného opatření, jímž měla být žalovaným uložena povinnost zdržet se od okamžiku doručení tohoto usnesení užívání filmu s názvem, „Muž, který stál v cestě“ režiséra Petra Nikolaeva (výrok I.), rozhodl o vrácení složené jistoty žalobci (výrok II.) a vyzval žalobce, aby soudu sdělil potřebné informace za účelem vrácení uhrazené jistoty (výrok III.).

2. V rozhodnutí soud uvedl, že podle návrhu na nařízení předběžného opatření je žalobce českým filmovým režisérem, scénáristou, producentem, spisovatelem a fotografem, jenž se věnuje i historické postavě pana Františka Kriegla, o němž napsal knihu. V roce 2015 zamýšlel žalovaný 1) jako producent realizovat celovečerní hraný film s pracovním názvem František Kriegel – Muž, který stál v cestě (dále jen, „film“). Žalobce napsal bez smlouvy námět pro svůj autorský film, který předložil žalovanému 1). Ti poté začali v roce 2016 spolupracovat, přičemž žalobce měl vytvořit scénář k filmu a také jej režirovat. K tomu dne 14. 7. 2016 uzavřeli smlouvu o dílo s licenční smlouvou a dále smlouvu o režii. Žalobce scénář k filmu vytvořil a poskytl jej žalovanému 1). Film nebyl žalobcem vyroben s tím, že žalovaný 1) odstoupil v únoru 2020 od smlouvy o režii.

3. Žalobce je výlučným autorem a nositelem autorských práv ke scénáři. Ten byl podle žalobce bez jeho vědomí a souhlasu žalovaným 1) drasticky upraven. Žalovaný 1) dokončil film, o čemž vydal tiskovou zprávu, kterou 18. 8. 2022 publikovala většina hlavních českých médií. Jako

distributor byl uveden žalovaný 2). Žalobce se z tiskové zprávy z 31. 3. 2023 a webových stránek jednotlivých kin dozvěděl, že žalovaný chystají premiéru filmu na 25. 5. 2023. Žalobce jako autor scénáře k filmu má právo na nedotknutelnost díla, a to včetně práva udělit svolení k jakékoli změně nebo jinému zásahu do svého díla, aby se tím zabránilo užití díla způsobem snižujícím jeho hodnotu. Do scénáře žalobce k filmu bylo zásadním způsobem zasaženo, když z původních 358 obrazů chybí 174 (48,6 %), 43 obrazů (12 %) bylo realizováno jinak, tedy bylo zasaženo 60,6 % z původního scénáře. Jde o zásadní snížení hodnoty díla a o výrazné zkreslení historických událostí. Žalobcovo jméno je tím nenávratně poškozeno. V expertní analýze od pana [jméno] [příjmení], jenž srovnává scénář žalobce k filmu se scénářem, podle něhož byl ve skutečnosti natočen film, je konstatováno, že scénáře nejsou shodné, že do scénáře žalobce bylo zasaženo hrubým způsobem a že byl znehodnocen a zneužit. Uvedením filmu do kin by došlo k neoprávněnému užití žalobcova scénáře ve zkomolené a znehodnocené podobě, a proto je třeba zatím upravit poměry mezi účastníky řízení.

4. Následně soud prvního stupně poukázal na úpravu předběžného opatření v § 74 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu a také na to, že předmětný nárok vychází ze zákona č. 121/200 Sb., autorského zákona, v platném znění (dále jen, „AZ“), a ze zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen, „o. z.“).

5. Po citaci § 102 odst. 1 o. s. ř. soud uzavřel, že má osvědčené uzavření smlouvy o dílo a licenční smlouvy dne 14. 7. 2016, v níž se žalobce zavázal pro žalovaného 1) vytvořit literární scénář pro účely jeho zfilmování do podoby audiovizuálního díla – celovečerního hraného filmu.

6. Žalobce jako autor poskytl žalovanému 1) jako producentovi výhradní svolení k zařazení díla do AVD (tzn. zfilmování scénáře) a neomezenou výhradní licenci k užití díla. Licence zahrnuje oprávnění zveřejnit, zpracovat, změnit, upravit, přeložit nebo nechat zveřejnit, zpracovat, změnit, upravit, přeložit. Změny, zpracování, úpravy a dokončení díla učiněné jinou osobou, než autorem jsou možné jen v případě, že autorovi brání překážka, producent je oprávněn podle III. smlouvy a jde-li o takové změny, k nimž dojde z důvodů dramaturgických nebo z důvodů na straně režiséra AVD v obvyklém rozsahu při natáčení nebo postprodukci AVD, nikdy nesmí dojít ke zkomolení či znetvoření díla.

7. Mezi žalobcem a žalovaným 1) byla dne 14. 7. 2016 také uzavřena smlouva o vytvoření audiovizuálního díla a poskytnutí licence k jeho užití, v níž se žalobce zavázal k provedení díla, a to ve vytvoření vlastní tvůrčí činností audiovizuálního díla – filmu dle původního scénáře. Existuje tak scénář k filmu od [jméno] [příjmení] a dále film od režiséra [jméno] [příjmení] (s názvem, „Muž, který stál v cestě“), jenž má mít premiéru na jaře 2023 (viz sdělení [příjmení] [příjmení] publikované dne 22. 8. 2022). O konání premiéry filmu v kinech dne 25. 5. 2023 byla informace ve sdělení Bontonfilm CZ ze dne 11. 4. 2023, a dále také ve sdělení [příjmení] [příjmení] ze dne 31. 3. 2023, v němž byl žalovaný 1) označen jako jeho producent a žalovaný 2) jako jeho distributor.

8. V nedatovaném přehledu vytvořeném neznámou osobou je uvedeno, že z původních 358 obrazů scénáře chybí 174 obrazů (48,6 %), 43 obrazů (12 %) je realizováno jinak. Pan [příjmení] [příjmení], obsahový expert v okruhu vývoje českého kinematografického díla v roce 2013, uvádí v expertní analýze, že upravený scénář je diametrálně odlišný, neznámý autor zasáhl do původního scénáře hrubým způsobem a původní dílo bylo znehodnoceno a zneužito.

9. K osvědčení existence samotného nároku soud prvního stupně uvedl, že se žalobce v této věci domáhá nařízení předběžného opatření, jímž by byla žalovaným uložena povinnost zdržet se užívání natočeného filmu, jelikož bylo zasaženo jeho autorské právo ke scénáři k filmu. V případě ochrany osobnostních práv autorských je rušitelem osoba, která, ač jí může svědčit právo dílo užít, poruší některé z práv uvedených v § 11 odst. 1 až 3 AZ. Tomu je např. tehdy, pokud sice užívá dílo na základě smluvní či zákonné licence, avšak konkrétním jednáním (zejména úpravou či jinou změnou díla) zasáhne do autorova práva na nedotknutelnost díla, popř. takovým

jednáním sníží hodnotu díla. K posouzení toho, zda jde skutečně o dotčení autorského díla je třeba, aby autor přesně vymezil, jakým konkrétním a nezaměnitelným způsobem došlo k zásahu do autorského díla, a dále aby osvědčil, že tím došlo k jeho znehodnocení. Na takové vymezení ale žalobce rezignoval, neboť je jen tvrzeno, že z původních 358 obrazů scénáře chybí 174 obrazů (48,6 %) a 43 obrazů (12 %) bylo realizováno jinak. To je naprosto nedostatečné, a to navíc v situaci, kdy dílem je dílo literární. Autorské dílo je výsledkem tvůrčí činnosti autora, která ale jistě nespočívá v počtu obrazů díla, ale v jejich obsahu, tedy duševním plodu tvůrčí povahy, jejich uspořádání a kombinaci. Jen řádné vymezení změn díla umožňuje řešit otázku, zda těmito konkrétními změnami došlo ke snížení hodnoty díla autora nebo zda již šlo o změny v souladu se smlouvou o dílo z důvodů dramaturgických nebo z důvodů na straně režiséra AVD a hodnotu díla nijak nezasahují. Zde je dílem filmový scénář, tedy výchozí materiál určený k dalšímu zpracování do podoby filmu, tedy dalšího uměleckého díla. Předložená expertní analýza od experta v okruhu vývoje českého kinematografického díla dostatečně neosvědčuje nárok, protože nejde o znalecký posudek a ani nejde o expertizu od znalce v oboru, ale spíše o experta na vývoj kinematografie případně režii-dokumentaristiku. Důkazy o neposkytnutí podpory či neuvedení filmu na festivalu neosvědčují tvrzení žalobce, neboť se to týká filmu jako celku a nikoli jen jeho scénáře.

10. Navrhovateli se tak nepodařilo dostatečně tvrdit a osvědčit, že do jeho práv bylo konkrétním jednáním zasááno, a proto soud návrh na vydání předběžného opatření zamítl. Vedle toho je i problematickou včasnost podaného návrhu. Institut předběžného opatření lze užít v případě, že zásah soudu do poměrů účastníků je nejen účinný, ale i včasný a proporcionální. Potřeba zatímní ochrany totiž není v případech, kdy skutkový stav je již po dlouhou dobu stejný. Zde je zřejmé, že minimálně od srpna 2022 žalobce věděl, že film byl dokončen. Není tak jasné, proč žalobce čekal s podáním návrhu na předběžné opatření do doby těsně předcházející jeho premiéře.

11. Výrok III. usnesení je podle odůvodnění o poplatkové povinnosti za návrh na předběžné opatření – tento výrok je ale ve skutečnosti výzvou ke sdělení účtu pro vrácení uhrazené jistoty.

12. Proti výrokům I. a II. usnesení podal žalobce včasné odvolání. V něm uvedl, že je napadené rozhodnutí věcně i právně nesprávné, protože soud nesprávně posoudil skutečnosti tvrzené žalobcem a nesprávně zhodnotil jím navržené důkazy. Řízení je také stíženo vadou, jež mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

13. Žalobce v řízení osvědčil zásah do jeho autorského díla v podobě scénáře k filmu, a proto jsou závěry soudu, že přesně nevymezil, jakým konkrétním a nezaměnitelným způsobem došlo k tomuto zásahu, a že neosvědčil znehodnocení díla tímto způsobem, nesprávné. Srovnání obou scénářů prokazuje, že do jeho scénáře k filmu bylo zásadně zasááno. To dokládá také expertní analýza pana [jméno] [příjmení], v níž se hovoří o zásahu tak hrubým způsobem, který nemá v české filmové tvorbě obdoby. Dle experta byl žalobcem vytvořený scénář znehodnocen a zneužit. K tomu žalobce citoval některé pasáže expertní analýzy.

14. Film byl kvůli nedostatečné umělecké kvalitě zamítnut výběrovými komisemi na mezinárodním filmovém festivalu Berlinale a také byla zamítnuta žádost žalovaného 2) o grant Státního fondu kinematografie na distribuci, přičemž Rada Fondu film z uměleckého hlediska vyhodnotila jako 4. nejhorší ze 47 nových českých filmů. Z toho a z výše uvedeného vyplývá, že jde o masivní zásah do autorského díla a o zásadní snížení hodnoty ve smyslu § 11 AZ. Původní dílo je tak znehodnoceno a v této podobě má být dále užito s autorským označením žalobce. Neodborné zásahy do scénáře filmu také výrazně zkreslují historické události, což bude mít fatální důsledky pro žalobce jako scénáristy filmu a autora úspěšné bestsellerové knihy, pokud dojde k distribuci filmu v kinech a k jeho dalšímu šíření. Žalobce nemá možnost se veřejně bránit a poukazovat na to, že dokončený film nemá nic společného s jeho původním (státními institucemi podpořeným) scénářem k filmu, a že jde o žalovaným 1) znehodnocený a bez svolení žalobce upravený scénář.

15. Požadavek soudu na znalecký posudek jde proti institutu předběžného opatření, v němž se jen osvědčují základní skutečnosti, a také principům dokazování, dle nichž se každý důkaz posuzuje jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti, přičemž znalecký posudek nemá výlučné postavení. Nejlepší by bylo soudu předložit samotný film, nicméně ten žalovaný 1) odmítá vydat žalobci. Žalobce pro účely předběžného opatření osvědčil předloženými důkazy, že daným jednáním žalovaných došlo k zásahu do osobnostních práv autorských, čím bylo dílo žaloba a jeho jméno nenávratně poškozeno, a proto je dán důvod, aby soud předběžné opatření nařídil.

16. Žalobce podal návrh na nařízení předběžného opatření včas, tato otázka tak není problematická. V návrhu žalobce uvedl, že se až koncem března 2023 dozvěděl z veřejně dostupných zdrojů a oficiálních tiskových zpráv žalovaných o chystané premiéře filmu dne 25. 5. 2023. Do té doby nebylo jasné, zda a kdy dokončený film půjde do distribuce. Žalobce také do té doby nemohl shlédnout a zhodnotit film, aby mohl posoudit zásah do jeho autorských práv. Uvedením filmu dojde ke sdělování díla veřejnosti a k zásadnímu porušení osobnostních práv autorských žalobce. Tím by došlo i k užití jeho scénáře k filmu ve zkomolené a znehodnocené podobě, a proto je nutné zatímne upravit poměry účastníků do meritorního rozhodnutí ve věci samé. Dřívější podání návrhu na nařízení předběžného opatření by bylo předčasné. Pokud nedojde k vydání předběžného opatření, stala by se i žaloba bezpředmětnou, protože právě dnem premiéry filmu a pár týdnů poté je nejvyšší sledovanost. V době vydání případného pozitivního rozhodnutí ve věci samé již bude autorovo přiznané právo žalovanými zneužito a v podstatě nevykonatelné. Tím se ale soud prvního stupně nezabýval.

17. Dále žalobce vytkl soudu prvního stupně, že řízení zatížil jinou vadou, neboť připustil, aby žalovaní založili do spisu své podání pro případ podání návrhu na nařízení předběžného opatření, a zároveň se tímto podáním zabýval. Žalobce je také přesvědčen, že v rozporu s ustanoveními občanského soudního řádu byli žalovaní o usnesení a jeho obsahu soudem prvního stupně informováni. Je irelevantní, že jeho dřívější návrh na nařízení předběžného opatření byl nezákonně odmítnut.

18. S ohledem na uvedené proto žalobce navrhl, aby odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně změnil tak, že nařídí předběžné opatření, nebo tak, že jej zruší a věc vrátí soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

19. Žalovaný 2) se k podanému odvolání vyjádřil tak, že odkázal na vyjádření žalovaného 1) ze dne 14. 4. 2023. Dále žalovaný 2) poukázal na smluvní vztah mezi žalovanými, jenž je dán licenční – distribuční smlouvou. Obsah dohod mezi žalovaným 1) a žalobcem není žalovanému 2) znám, nicméně distribuční smlouva obsahuje garanci, že žalovaný 1) disponuje všemi oprávněními, které poskytuje smluvně žalovanému 2). Žalovaní dlouhodobě spolupracují, přičemž prestiž žalovaného 1) je dána tím, že jde o producenta několika úspěšných filmů. Žalovaný 2) souhlasí s kroky žalovaného 1) v řízení.

20. Námitky žalobce o vadách řízení popírají základní procesní zásady. Soud disponuje informačním centrem o podaných žalobách. Díky dehonestačním aktivitám žalobce se žalovaní pravidelně obraceli na soud s dotazem na případně podanou žalobu, jež se dala očekávat; navíc jim byla zaslána předžalobní výzva. Proto se žalovaní v souladu se zásadou kontradiktornosti řízení vyjádřili k žalobě, jejíž obsah neznali. To, že žalovaní obdrželi usnesení soudu o zamítnutí předběžného opatření odpovídá tomu, že jsou účastníky řízení, jichž se podaná žaloba týká. Proto by měl odvolací soud napadené usnesení potvrdit.

21. Žalovaný 1) se vyjádřil k podanému odvolání tak, že s napadeným usnesením souhlasí, a proto by jej měl odvolací soud potvrdit.

22. K tomu žalovaný 1) poukázal na své podání z 18. 4. 2023 (27 příloh). Soud prvního stupně na toto vyjádření v odůvodnění neodkazuje. Poté žalovaný 1) shrnul svou dosavadní argumentaci s tím, že zásadní je to, že do autorských práv žalobce nebylo protiprávně zasazeno. Možné změny

scénáře žalobce k filmu plynuly z uzavřené smlouvy o dílo a licenční smlouvy ze dne 14. 7. 2016. Změny scénáře byly provedeny v obvyklém rozsahu, a to v rámci natáčení a postprodukce filmu. Změny byly iniciovány důvody dramaturgickými, resp. důvody na straně režiséra. [jméno] [příjmení] i [jméno] [příjmení] je označují za změny, které scénáři neuškodily, ale prospěly.

23. Žalobce ve svém návrhu na nařízení předběžného opatření neosvědčil, jak bylo do jeho autorských práv zasaženo. Žalobce nabídl jen statistický přehled obrazů, které byly vyřazeny nebo byly natočeny jinak. Na jeho základě pak hovoří o masivním zásahu, aniž by jej specifikoval. To nemá vypovídající hodnotu, protože obrazem ve filmovém scénáři se rozumí ohraničený úsek děje odehrávající se v jednom prostředí. Ke změně obrazu tedy dochází jen pouhou změnou prostředí. Jedním obrazem je jednovětý popis krátké scény i mnohastránková komplikovaná dialogová scéna, a proto jsou obrazy navzájem neporovnatelné. Žalobce nijak nevyklíčil to, jakými úpravami bylo dle jeho názoru do scénáře protiprávně zasaženo a proč je považuje za vybočující z rámce smluvního oprávnění k úpravám scénáře. Žalobce v tomto neurčitěm líčení pokračuje i v podaném odvolání. Stejně obecná je i expertní analýza [jméno] [příjmení].

24. U předloženého dokumentu, jenž žalobce označil za realizační scénář, není žalovanému 1) znám jeho původ s tím, že jistě nejde o realizační scénář. Ten ostatně neodpovídá ani hotovému filmu. Žalobce se nerozpakuje ve svém návrhu uvádět nepravdivé skutečnosti a přikládat ilegálně pořízené důkazy (viz tajná nahrávka režiséra [jméno] [příjmení]). Návrh na nařízení předběžného opatření byl také podán opožděně, neboť je zjevné, že žalobce věděl o dokončení filmu již od srpna 2022.

25. K argumentaci žalobce o údajné vadě řízení pro znalost žalovaných o řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření žalovaný 1) uvedl, že podání žaloby zjistil běžným dotazem k soudu. Z mediálních výhrůžek žalobce bylo zřejmé, že ji podá i s návrhem na nařízení předběžného opatření k zakázání užití filmu. Žádné ustanovení právních předpisů ale nestanoví, že se účastník nemá dozvědět, že proti němu byla podána žaloba. Ostatně žalobní návrhy se zveřejňují v databázi infosoud. Také není zakázáno podání vyjádření žalovanou stranou k jakémukoli podání v řízení a jeho založení do spisu. Právo vyjádřit se je základním procesním právem účastníků řízení, stejně jako právo nahlížet do spisu, což platí i pro řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření. Takový zákaz není ani v § 75c o. s. ř. Z odůvodnění usnesení ale nevyplývá, že by soud přihlížel k vyjádření žalovaného 1). Řízení před soudem prvního stupně tak není stíženo žádnou jinou vadou, byť bylo žalovaným doručeno odvoláním napadené zamítavé usnesení.

26. Dále žalovaný 1) namítl nízkou výši složené jistoty. Poté uvedl, že žalobce pokračuje v šikanózní a dehonestáčnické kampani, a také zopakoval důvody, pro něž odstoupil od smlouvy o režii.

27. Odvolací soud přezkoumal napadené výroky I. a II. usnesení a řízení, které jeho vydání předcházelo, podle § 212 a násl. o. s. ř., a to dle § 212a odst. 1 a 6 a § 205 odst. 2 o. s. ř. i z důvodů, které nebyly v odvolání výslovně uplatněny, a podle § 212a odst. 5 o. s. ř. přihlížel i k vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Po projednání věci bez nařízení jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.) dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

28. Pro odvolací řízení je podle § 75c odst. 4 o. s. ř. rozhodující stav, jaký zde byl při vydání usnesení soudu prvního stupně. Odvolací soud tedy může pouze přezkoumat důvody, které vedly soud prvního stupně k zamítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření, přitom může vycházet jen z obsahu spisu, jaký zde byl k datu vydání napadeného usnesení. Z uvedeného plyne, že součástí spisu bylo v době rozhodování soudu prvního stupně i podání žalovaného 1) ze dne 18. 4. 2023, k němuž tak bylo možné přihlížet (ostatně existence sporů mezi účastníky řízení je soudům také známa z jejich činnosti). Argumentace žalobce o jiné vadě řízení tak není správná.

29. Rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření nespočívá – jak vyplývá z jeho zákonné úpravy – na výsledcích dokazování, na závěru o skutkovém stavu a ani na právním posouzení věci. Nepředstavuje samo o sobě výsledek procesu, v jehož průběhu by soud zvažoval, jaké provede důkazy (zda provede všechny navržené důkazy nebo jen některé z nich, popřípadě zda provede důkazy, které nebyly účastníky navrženy), jak bude provedené důkazy hodnotit a jaká skutková zjištění z nich učiní, v němž by přihlížel k argumentům účastníků nebo v němž by aplikoval na zjištěný skutkový stav věci právní předpisy. Jediným podkladem pro rozhodnutí soudu jsou (ve všech rozhodných hlediscích, uvedených zejména v § 75c odst. 1 o. s. ř.) údaje a informace, které jsou obsaženy v návrhu a v důkazních prostředcích předložených žalobcem, na jejichž základě soud, aniž by vůbec umožnil žalovanému se k nim vyjádřit nebo přednést vlastní tvrzení a návrhy, zkoumá, zda jsou splněny podmínky a předpoklady pro nařízení předběžného opatření. Nařízené předběžné opatření představuje jen prozatímní a dočasnou (působící do konečného vyřešení věci nebo do nařízení výkonu rozhodnutí /exekuce/) úpravu práv a povinností účastníků, aniž by jím byl (mohl být) předurčován průběh procesu samotného (řízení ve věci samé) nebo prejudikováno rozhodnutí o sporu nebo o jiné právní věci. Podmínkami pro nařízení předběžného opatření jsou (shodně ve stadiu před zahájením řízení – § 74 a násl. o. s. ř. – a jako tomu je, jak je výše uvedeno, i zde ve stadiu po zahájení řízení – § 102 o. s. ř.) osvědčení nároku samotného a osvědčení potřeby zatímní úpravy poměrů účastníků nebo obavy z ohrožení výkonu soudního rozhodnutí.

30. Jak uvádí Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 20. 6. 2007 sp. zn. III. ÚS 36/07, (dostupné na <http://nalus.usoud.cz>), má-li být předběžné opatření nařízeno, musí být tím, kdo návrh činí, především prokázána potřeba zatímní úpravy (právních) poměrů účastníků / § 75c odst. 1 písm. a) o. s. ř. Tato potřeba vyvstává - obecně vzato v těch případech, kde by nenařízením předběžného opatření vznikl prostor pro právní úkony, jež by vytvořily "nezvratný stav". Pokud se týká povinnosti navrhovatele prokázat existenci potřeby zatímní úpravy poměrů účastníků, jde skutečně o zásadní podmínku. Důvody potřeby této zatímní úpravy musí být navrhovatelem nejen tvrzeny, ale především navrhovatel musí o nich soud přesvědčit. V této souvislosti je třeba připomenout, že se tak neděje formou dokazování, protože pro dokazování v procesním smyslu nejsou podmínky. U ostatních okolností významných pro nařízení předběžného opatření postačí, budou-li alespoň osvědčeny do té míry, aby bylo možno předběžné opatření vydat.

31. Procesní institut předběžného opatření neslouží k tomu, aby sám o sobě vyřešil sporné vztahy účastníků, jakkoli by takové vztahy měly pro oba či jednoho z nich závažné následky, neboť jde o potřebu zatímní úpravy poměrů do doby konečného rozhodnutí ve věci samé, přičemž soud při posouzení návrhu na nařízení předběžného opatření nesmí takové konečné rozhodnutí předjímat (prejudikovat). Bylo tedy věcí žalobce, aby soud přesvědčil o potřebě zatímně právně upravit poměry účastníků řízení se zřetelem k tomu, jaký konkrétní nárok či určení má být předmětem řízení ve věci samé. Ústavní soud ve svých dřívějších rozhodnutích dal najevo (srov. např. rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 221/98, IV. ÚS 189/01, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>), že "smyslem předběžného opatření je zatímní úprava poměrů účastníků (ovšem nikoli s konečnou platností), přičemž musí být poskytnuta ochrana jak tomu, kdo o vydání (nařízení) předběžného opatření žádá, tak i tomu, vůči komu předběžné opatření směřuje (čl. 90 Ústavy ČR)". Sice též platí, že "ochrana toho, proti komu má navrhované předběžné opatření směřovat nemůže dosáhnout takové intenzity, aby prakticky znemožnila ochranu oprávněných zájmů druhé strany", avšak Ústavní soud zdůrazňuje i důsledky tohoto opatření, tj. že v případě předběžného opatření jde o opatření dočasné povahy s omezenou dobou trvání (§ 77 o. s. ř.), jímž v žádném případě není prejudikován výsledek sporu. Ve smyslu ustálené judikatury je rovněž vyžadováno, aby žalobce osvědčil základní skutečnosti, tedy nárok sám (přičemž tento nárok nemusí být prokázán nepochybně).

32. Jak je uvedeno výše, podmínkami pro nařízení předběžného opatření jsou osvědčení nároku samotného a osvědčení potřeby zatímní úpravy poměrů účastníků nebo obavy z ohrožení výkonu soudního rozhodnutí.

33. Tyto podmínky, nutné pro nařízení předběžného opatření, však podle odvolacího soudu nebyly splněny, a proto je rozhodnutí soudu prvního stupně správné. Uvedené je dáno, jak bude dále rozvedeno, hlavně nedostatky v návrhu na nařízení předběžného opatření.

34. Co se týká osvědčení nároku samotného, tak ten podle návrhu na nařízení předběžného opatření (v podobě zdržovacího nároku) vychází z údajného protiprávního jednání žalovaných, jímž měla být zasažena autorská práva žalobce k jím vytvořenému scénáři k filmu. Tento scénář žalobce byl změněn tak zásadním a hrubým způsobem (cca 60 % obrazů bylo zejména vynecháno či přepracováno), čímž došlo k jeho znehodnocení a zneužití, tedy dílo bylo užito způsobem snižujícím jeho hodnotu ve smyslu § 11 AZ. Nicméně takový zásah žalobce v tomto řízení neosvědčil, jak také správně uzavřel soud prvního stupně.

35. Je třeba souhlasit se soudem prvního stupně v tom, že žalobce osvědčil své autorství scénáře k filmu, jenž vytvořil na základě smlouvy o dílo a licenční smlouvy, uzavřené s žalovaným 1) dne 14. 7. 2016. Dále žalobce osvědčil, že režisér [jméno] [příjmení] dokončil v srpnu 2022 audiovizuální dílo, a to film s názvem „Muž, který stál v cestě“, jehož producentem je žalovaný 1) a distributorem žalovaný 2). Premiéra tohoto filmu se měla konat 25. 5. 2023.

36. V řízení bylo také osvědčeno, že smlouva o dílo a licenční smlouva obsahuje v čl. II. odst. 1 písm. b) ujednání o odměně za poskytnutí licence dle čl. V. a dále v čl. V. odst. 1 písm. a) licenční ujednání, že „Autor tímto poskytuje Producentovi výhradní svolení k zařazení Díla do AVD (tzv. zfilmování scénáře) a neomezenou výhradní licenci k užití Díla (resp. kterékoli jeho části) samostatně i při užití AVD resp., kterékoli jeho části. Licence je poskytována pro všechny známé, byť ještě nevyužívané způsoby užití, bez omezení územního (tj. pro celý svět), časového (tj. na celou dobu trvání majetkových autorských práv k Dílu), množství, bez omezení technologie, formátu, účelu a jakéhokoli jiného omezení. Licence zahrnuje též následující oprávnění zveřejnit, zpracovat, změnit, upravit, přeložit resp. dokončit Dílo (vč. jeho částí, názvu a postav) nebo nechat zveřejnit, zpracovat, změnit, upravit, přeložit resp. dokončit Dílo (vč. jeho částí, názvu a postav) a takto je užít v rozsahu dle tohoto článku, tj. v neomezeném rozsahu; změny, zpracování, úpravy a dokončení Díla učiněné jinou osobou než Autorem jsou možné jen v případech, kdy (i) Autorovi budou bránit překážky v řádném a včasném dokončení nebo zpracování Díla v souladu s touto smlouvou, nebo (ii) Producent je k jejich provedení výslovně oprávněn podle čl. III., nebo (iii) jde-li o takové změny, k nimž dojde z důvodů dramaturgických nebo z důvodů na straně režiséra AVD v obvyklém rozsahu při natáčení nebo postprodukcí AVD, nebo (iv) pokud se na jejich provedení strany dohodnou; nikdy však nesmí dojít ke zkomolení či znetvoření Díla.“.

37. Jak je již výše uvedeno, žalobce tvrdí, že do jeho díla (scénáře k filmu) bylo zasaženo zásadním a hrubým způsobem, čímž byla snížena jeho hodnota a také poškozeno jméno žalobce. K osvědčení takového zásadního zásahu do osobnostních práv žalobce předložil nedatovaný přehled chybějících a jinak natočených obrazů, v němž je jen uvedeno, že z 358 obrazů žalobcova scénáře nebylo natočeno 174 obrazů (48,6 %) a 43 obrazů (12 %) bylo natočeno jinak, pod čímž jsou postupně vypsány dotčené obrazy se slovy „chybí“ a „jinak“. Pro tuto obecnost (jde jen o statistický výpočet) žalobcových tvrzení nelze nijak věcně posoudit, že změněné či nenatočené obrazy jdou nad rámec sjednané smluvní licence možnosti změny literárního díla žalobce v podobě scénáře k filmu – viz citovaný článek čl. V. odst. 1 písm. a) licenční smlouvy, a to zejména bod (iii).

38. Stejně tak je třeba nahlížet i na předloženou expertní analýzu ze dne 27. 3. 2023 od [jméno] [příjmení], obsahového experta Státního fondu kinematografie v dotačním okruhu vývoje českého kinematografického díla. Odhlédne-li odvolací soud od toho, že se nejedná o znalecký

posudek ve smyslu § 127a o. s. ř., pak je třeba uvést, že v této analýze jsou většinou nepřipustně obsaženy právní závěry (hovoří se zde např. o, zásahu hrubým způsobem, který nemá v české filmové tvorbě obdoby“ a o tom, že dílo žalobce bylo, znehodnoceno a zneužito tak, že se to dá nazvat krádeží duchovního vlastnictví [jméno] [příjmení]“), a to často ve spojení se slovy, jež vedou k pochybnostem o nestrannosti této osoby k účastníkům řízení (např. slova, vyhozeny Obrazy“ „, takto zmrzačených detailů“ „, s diletantským zásahem“ a, „devastujícím způsobem upravený scénář“). Takové závěry jsou ze strany znalce nepřipustné, jelikož jde částečně o právní hodnocení, které znalci nepřísluší a též proto, že expert zcela opomíná umělecký vklad režiséra při zpracování díla (nezmiňuje se o něm při svém hodnocení).

39. Konečně ze stejného důvodu nemohou obstát ani předložené články a e-maily, jako např. článek [jméno] [příjmení] ze dne 31. 8. 2022 (v němž se hovoří mj. o výhrůžkám soudem mezi účastníky řízení), vyjádření [jméno] [příjmení] z této doby či zpráva [jméno] [příjmení] ze 17. 12. 2022. Z nich lze na jednu stranu vyčíst to, že scénář žalobce k filmu je kvalitní, a na druhou stranu také to, že žalobce byl obeznámen se situací ohledně realizace filmu již v srpnu 2022. Ostatně ke stejnému závěru dospěl i Městský soud v Praze ve věci vedené pod spisovou značkou 1 Nc 22/2023, v níž zamítl návrh na vydání předběžného opatření ze dne 6. 3. 2023 (poskytnutí rozmnožení filmu), a to pro neprokázání naléhavosti potřeby zatímní úpravy poměrů. Na závěru o neosvědčení žalovaného nároku také nemohou nic změnit ani tvrzení žalobce o neposkytnutí podpory k distribuci filmu či jeho neuvedení na festivalu, neboť, jak také správně uvedl soud prvního stupně, uvedené se týká filmu jako celku a nikoli jen jeho scénáře.

40. U všech těchto shora uvedených důkazů je nutné zohlednit i skutečnost, že scénář je pouze první fází filmového díla. Obsahuje příběh – tak jak se v průběhu filmového vyprávění rozvíjí a graduje, charakterizuje ale i specifickou filmovou formu, která je příběhu (obsahu) adekvátní. Samozřejmě není úkolem scenáristy předepisovat režisérovi, kameramanovi, střihači, architektovi či skladateli, jak mají realizovat své záměry. Scénář nesmí omezovat svobodu tvůrců filmu, ale má je inspirovat a sjednocovat. Dobrý scénář se sám vyvíjí v průběhu realizace, je půdou, na které se v každé nové fázi tvůrčí profese setkávají /srov. Úvodem do scenáristiky a dramaturgie, [jméno] [anonymizováno]. Nelze proto uzavřít, že jakékoliv zásahy do scénáře automaticky znamenají snížení hodnoty díla (scénáře).

41. Proto odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně uzavírá, a to pouze pro účely řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření, že se žalobci nepodařilo osvědčit existenci samotného nároku, jelikož předloženými důkazy nebyla osvědčena základní otázka – údajné překročení dané smluvní licence k žalobcově scénáři a z toho vyplývající snížení hodnoty díla.

42. Dále nelze též přehlédnout, že při úvahách o důvodnosti návrhu na nařízení předběžného opatření vždy soud musí zohlednit i jiné než shora uvedené, skutečnosti, z nichž jednou je i proporcionalita požadovaného zásahu. Při rozhodování o předběžných opatřeních podle § 102 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu musí být poskytnuta ochrana jak tomu, kdo o vydání předběžného opatření žádá, tak v rámci ústavních pravidel i tomu, vůči komu předběžné opatření směřuje. Ochrana toho, proti komu má navrhované předběžné opatření směřovat, však nemůže dosáhnout takové intenzity, aby prakticky znemožnila ochranu oprávněných zájmů druhé strany. Zásah do práv předběžným opatřením musí být přiměřený navrhovatelem osvědčenému porušení jeho práv a právem chráněných zájmů, stejně tak musí být přiměřená i eventuální újma vzniklá z předběžného opatření dotčenému účastníkovi (srov. např. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 14. 2. 2023, sp. zn. II. ÚS 1117/22).

43. V dané věci žalobce požaduje, aby byla žalovaným uložena povinnost zdržet se užívání filmu s názvem, „Muž, který stál v cestě“ režiséra [jméno] [příjmení], což fakticky, ve svém důsledku znamená zákaz další distribuce filmu. Takovýto zásah by u žalovaných nepochybně způsobil významnou újmu ve sféře majetkové i nemajetkové. I když obecně platí, že sama výše případné újmy způsobená uloženým zákazem (předběžným opatřením) není (sama o sobě) důvodem pro

zamítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření, nelze tuto skutečnost, s ohledem na shora uvedenou zásahu proporcionality zásahu soudu, přehlédnout, jelikož požadovaný zásah by nebyl vyvážený k vzniklé újmě na straně žalovaných, kdy s ohledem na omezenou časovou atraktivitu filmového díla by se jednalo na straně žalovaných o újmu trvalou. Podstatou zásady proporcionality zásahu je totiž zkoumání proporcionality mezi újmou, která by hrozila navrhovateli a újmou na straně osoby, které by měla být tato povinnost uložena. Soud tedy musí rozhodovat takovým způsobem, aby navrhovatel (žalobce) nezískal nepřiměřenou výhodu ve vztahu k účastníkovi a k jeho újmě, která by mu předběžným opatřením vznikla (k testu proporcionality srov. nález Ústavního soudu ze dne 3. 9. 2009, sp. zn. III. ÚS 346/09).

44. Protože nebyla splněna již první kumulativní podmínka pro vyhovění návrhu na nařízení předběžného opatření, tedy osvědčení nároku, není třeba se již blíže zabývat druhou podmínkou, a to, zda byla osvědčena naléhavá potřeba zatímní úpravy poměrů účastníků. Z těchto důvodů nemůže návrh na nařízení předběžného opatření obstát. Proto odvolací soud usnesení soudu prvního stupně podle § 219 o. s. ř. potvrdil jako věcně správné (byť částečně z jiných důvodů), a to včetně závislého výroku o vrácení již složené jistoty.

45. O náhradě nákladů odvolacího řízení bude rozhodnuto soudem prvního stupně v rámci rozhodnutí o věci samé.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 24. října 2023

JUDr. Roman Horáček Ph.D.
předseda senátu